

Hakuilmoitus

1.10.2025

VN/29362/2025
VN/29362/2025-STM-1

Valtionavustus lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetujen lastensuojeluyksiköiden perustamiseksi

Avustuksen yleiskuvaus

Petteri Orpon hallitus päätti vuoden 2024 kehysriihessä lapsiasiavaltuutetun esittämän lastensuojelun hybridimallin (lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetut lastensuojeluyksiköt) kehittämisestä. Työhön on suunnattu 500 000 euron vuosittainen rahoitus vuodesta 2025 alkaen (sosiaali- ja terveysministeriön momentti 33.60.39.02). Nyt avattavassa valtionavustushaussa jaetaan avustusta vuosien 2025 ja 2026 määrärahoista yhteensä enintään 1 000 000 euroa. Eduskunta vahvistaa vuoden 2026 talousarvion joulukuussa, jolloin vahvistuu jaettavan avustuksen määrä.

Lapsiasiavaltuutettu esitti vuoden 2023 vuosikertomuksessaan, että pienelle, mutta erittäin haavoittuvassa asemassa olevalle, itselleen ja ympäristölleen vaaralliselle ja hoitotahoja kuormittavalle lapsiryhmälle, joka oireilee niin vakavasti, ettei heitä voi hoitaa kotona, sijaisperheessä tai lastensuojelulaitoksessa, tulisi perustaa lastensuojelun ja psykiatrian osaamisen yhteensovittavia lastensuojeluyksiköitä. Lapsiasiavaltuutetun kannanottoon voi tutustua lapsiasiavaltuutetun [Internet-sivulla](#).

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueet (YTA-alueet) ohjataan jatkossa sopimaan lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetujen lastensuojeluyksiköiden perustamisesta. (STM:n tiedote 19.6.2025.) Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksia koskevassa soveltamisohjeessa todetaan, että

”Sopimuksessa on sovittava lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetujen ns. hybridiyksiköiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Sopimuksessa on sovittava, että lasten- ja nuortenpsykiatrian erikoissairaanhoidon tarjoaa lastensuojelun yksikölle tukea ja sinne sijoitetuille vaativahoitoisille lapsille pitää viedä psykiatrian avopalveluja. Yksikön sijaintikunnan kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa niin, että lasten sivistykselliset oikeudet saadaan turvattua sijoituksen ajan. Sopimuksessa on sovittava, että yhteistyöalueella on vähintään yksi yksikkö, johon psykiatrian palvelua tuotetaan yliopistosairaalasta.”

Lastensuojelulain (417/2007) muuttamista koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan informatiivisten säännösten lisäämistä lastensuojelulakiin ja terveydenhuoltolakiin (1326/2010). Nyt perustettavat yhteensovitetut lastensuojeluyksiköt kuuluvat lastensuojelun osalta vaativimpiin palveluihin. Psykiatrian osalta kyse on erikoissairaanhoidon liikkuvasta avopalvelusta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Valtionavustus tulee käyttää vuoden 2028 loppuun mennessä. Avustukset myönnetään täysimääräisenä, koska kysymys on uudenlaisen toiminnan käynnistämisestä. Avustuksensaajat voivat kohdistaa toimintaan muuta rahoitusta, jolloin tosiasiallinen avustusprosentti voi jäädä tätä pienemmäksi. Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n mukaisena erityisavustuksena.

Hakuaika alkaa 1.10.2025 ja päättyy 31.10.2025 klo 16.15. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä. Päätökset tehdään tammikuussa 2026, kun valtion vuoden 2026 talousarvio on tullut voimaan. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia. Valtionavustuspäätöksessä määritellään avustuksen tarkoitus ja käytön ehdot ja rajoitukset.

Jos eduskunta vahvistaa avustuksen perusteena olevan määrärahan valtion talousarvioon vuosina 2027 ja 2028, on mahdollista, että myöhemmin avataan haettavaksi uutta vastaavaa määrärahaa yksiköiden perustamiseen niillä YTA-alueilla, joita ei rahoiteta tässä haussa. On myös mahdollista, että lisämäärärahaa kohdennetaan jo käynnistettyyn toimintaan.

Avustuksen hakijat

Valtionavustusta lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetun lastensuojeluyksiköiden kehittämis- ja perustamiskuluihin voivat hakea hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Hakemuksen voi tehdä myös YTA-alueiden yhteistyönä. Avustettavien hankkeiden tulee olla hallinnollisesti sellaisia, että kullakin YTA-alueella toteutuu enintään yksi hanke, johon osallistuu yliopistosairaala ylläpitävä hyvinvointialue. Uudellamaalla edellytetään vähintään yhden alueen hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin yhteistyötä HUS-yhtymän kanssa. Kehittämishanke tulee toteuttaa yhteistyössä lasten- ja/tai nuorisopsykiatrian kanssa.

Hankkeissa katsotaan eduksi, jos osatoteuttajana on sijoitettavien lasten koulunkäynnistä vastuussa oleva taho. Kehitettävän lastensuojelun yksikön edellytetään tarjoavan palvelua myös muille hyvinvointialueille vähintään YTA-tasoisesti asianmukaista korvausta vastaan. Kyse ei kuitenkaan voi olla liiketoiminnasta. Kehittämishankkeeseen liittyvää valtionavustusta voidaan maksaa kunnalle, kuntayhtymälle, yleishyödylliselle yhteisölle, yritykselle, hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle niiden lakisääteisistä tehtävistä erilliseen toimintaan.

Perustettavien lastensuojelun yksiköiden tulee sijaita riittävän lähellä yliopistosairaala, jotta palvelu voi toteutua yhteistyössä yliopistosairaalatason lasten- tai nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon kanssa. Sijoitettujen lasten sivistyksellisten oikeuksien takaamiseksi on tärkeää aloittaa yhteistyö yksikön sijaintikunnan tai muun koulutuksesta vastaavan tahon kanssa jo yksikön kehittämisvaiheessa.

Valtionavustusta myönnetään enintään yhdelle yksikön perustamishankkeelle YTA-aluetta kohden. Kehittämistoiminnan on tarkoitus palvella koko YTA-aluetta ja kaikkia sen hyvinvointialueita.

Avustuksen tavoite

Lastensuojelun asiakaslapsista merkittävällä osalla on psykiatrisen hoidon tarvetta, johon ei riittävästi pystytä vastaamaan nykyisen palvelujärjestelmän keinoin. Tämä koskee niin lastensuojelun avohuollon asiakkuudessa kuin sijaishuollossa olevia lapsia. Nyt avustettavien lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetun lastensuojeluyksiköiden kohdalla puhutaan sijaishuollossa asuvista, psyykkisesti huonovointisista lapsista, joilla voi olla väkivaltaista tai itsetuhoista käytöstä. Lasten psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarve voi kohdistua lasten- ja/tai nuortenpsykiatriaan.

Hankemomentilla olevalla rahoituksella tuetaan lapsiasiavaltuutetun ehdotuksen mukaisten yksiköiden perustamista. Avustuksella pyritään parantamaan näiden erityisen vaativaa tukea tarvitsevien lasten tilannetta niin, että lapset saavat riittävän vahvasti integroidun ja tarvittaessa pitkäaikaisen lastensuojelun ja psykiatrian tuen sijaishuollossa. Lisäksi tavoitteena on näiden lasten sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen sijaishuollon aikana.

Sijaishuollon järjestäminen lapsen tarpeen mukaan on hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä, jota ei voida tukea valtionavustuksella. Kuitenkin tämän, erityisen asiakasryhmän tarpeisiin vastaavien palvelujen kehittäminen ja käynnistäminen YTA-alueiden yhteistyönä vaatii alkuinvestointeja ja kehittämistä, jota voidaan tukea. Tämä avustus on tarkoitettu edellä tarkoitettujen yksiköiden suunnittelu- ja perustamiskustannuksiin. Avustuksella voidaan tukea esimerkiksi mahdollisia lastensuojeluyksikön muutostöitä niiltä osin, kun ne liittyvät kyseessä olevan

asiakasryhmän tarpeisiin, henkilöstön osaamisen kehittämistä tai yksikön vajaalla käytöllä pitämistä sen toiminnan alkuvaiheessa toiminnan käynnistämisen onnistumisen turvaamiseksi.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan hakulomakkeella, joka löytyy sosiaali- ja terveysministeriön Internet-sivulta [Valtionavustuksiin liittyvät lomakkeet](#). Hakemuksen lisäksi tulee toimittaa arvio toiminnan kustannuksista (lomakkeet liitteenä). Lisäksi hakemukseen tulee liittää suunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta. Hakemus lähetetään sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon ([kirjaamo.stm\(at\)gov.fi](mailto:kirjaamo.stm(at)gov.fi)) viitteellä VN/29362/2025.

Jos avustusta on tarkoitus välittää eteenpäin toiselle organisaatiolle (siirron saajille), hakijan lisäksi myös kaikki hankkeeseen osallistuvat siirron saajat tulee ilmoittaa hakemuksessa ja erillisissä talousarvioissa. Siirron saajiksi luetaan toimijat, jotka hakijan lisäksi käyttävät valtionavustusta.

Hakemusten arviointi

Avustettavalta hankkeelta edellytetään säännöllistä yhteistyötä lastensuojelun, lasten- ja/tai nuorisopsykiatrian sekä koulutuksen järjestäjän kesken. Hankkeelle tulee asettaa ohjausryhmä, jonka kokoonpanossa on edustus lastensuojelusta, lasten- ja/tai nuorisopsykiatriasta, koulutuksen järjestäjältä sekä rahoittajan (sosiaali- ja terveysministeriö) ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustajat. Ohjausryhmä hyväksyy hankesuunnitelman ja toiminnan tavoitteet sekä suunnitelmiin mahdollisesti tulevat muutokset. Lisäksi ohjausryhmä arvioi ja seuraa toiminnan edistymistä ja vastaa osaltaan projektin vaikuttavuudesta ja tuloksellisuudesta.

Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia. Valtionavustusten myöntäminen perustuu hakemusten kokonaisarviointiin ja keskinäiseen vertailuun. Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain 7 § 1 mom. mukaiset avustuksen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Nyt olevasta rahoituksesta ei ole todennäköisesti mahdollista rahoittaa hanketta kaikilla viidellä YTA-alueella. Hakemusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, miten hyvin valtionavustus kohdentuu nimenomaisesti lapsiasiavaltuutetun kannanoton mukaisen lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetun yksikön perustamisesta ja toiminnan käynnistämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota yksikön asiakasprofiiliin ja sen perusteluihin sekä suunnitelman realistisuuteen ja yhteistyöhön yliopistosairaalan, sijaintikunnan ja koulutuksen järjestäjän kesken.

Hakukohtaiset vaatimukset

Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon muun muassa seuraavaa:

- Hakijan on pystyttävä kuvaamaan uskottavasti mahdollisuudet toteuttaa hanke.
- Hakemuksessa on kuvattu selkeä suunnitelma lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetun yksikön perustamiseksi.
- Perustettavan yksikön asiakasprofiili on riittävän yhteensopiva edellä mainitun lapsiasiavaltuutetun kannanoton ja alueen tarpeiden kanssa.
- Hakemuksessa on kuvattu hankkeeseen osallistuvat toimijat (lastensuojelu, lasten- ja/tai nuorisopsykiatria sekä koulutuksen järjestäjä) sekä heidän roolinsa hankkeen toteuttamiseksi ja moniammatillisen osaamisen rakentamiseksi sijoitettaville lapsille.
- Hankkeessa tulee olla suunnitelma siitä, miten ohjautuminen yksikköön tapahtuu ja miten huomioidaan palvelun tarjonta vähintään YTA-alueitasoisesti.
- Hakemuksessa on tuotava esiin, miten yksikköön sijoitettujen lasten opetus järjestetään.

Muita avustuksen käyttöön liittyviä ehtoja

- Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

- Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään tässä ilmoitetun ja avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus ei myöskään yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.
- Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan harkinnalla hankkeen tavoitteen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:
 1. hallinnointikustannukset
 2. henkilöstökustannukset
 3. määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut kuin 1–2 kohdassa tarkoitetut kustannukset, kuten mahdolliset ict-kustannukset, asiakaskunnan tarpeista johtuvat perustettavan yksikön tiloihin liittyvät kustannukset, kuten muutostyöt, henkilöstöön liittyvät koulutus- tai rekrytointikustannukset sekä kustannukset, jotka koituvat yksikön vajaalla käyttöasteella pitämisestä sen käynnistämisvaiheessa. Kustannusten tarkoituksenmukaisuus ja rahoituksen määrä arvioidaan kokonaisuuden perusteella, eikä kaikkia edellä mainittuja kustannuksia välttämättä korvata.
- Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.
- Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.
- Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).
- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esimerkiksi rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.

(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Tuloksista ja avustuksen käytöstä raportointinen

Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy raportit rahoittajalle hankeajan puolivälissä ja hankkeen päättyttyä. Hankkeen tuloksesta ja yksikön käynnistämisen prosessista tulee raportoida Innokylään, jotta hankkeen toimintamallista saatu osaaminen on myös muiden hyvinvointialueiden käytettävissä.

Lisätietoja

Lisätietoja hankehausta antaa erityisasiantuntija Heta Kulla-Mykkänen, puh. 029 516 3633, [heta.kulla-mykkanen\(at\)gov.fi](mailto:heta.kulla-mykkanen(at)gov.fi).

Tietoa sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksista löytyy sosiaali- ja terveysministeriön Internet-sivulta [STM:n myöntämät valtionavustukset](#).

Valtionavustuksista yleisesti kerrotaan valtiovarainministeriön Internet-sivulla [Valtionavustukset](#).